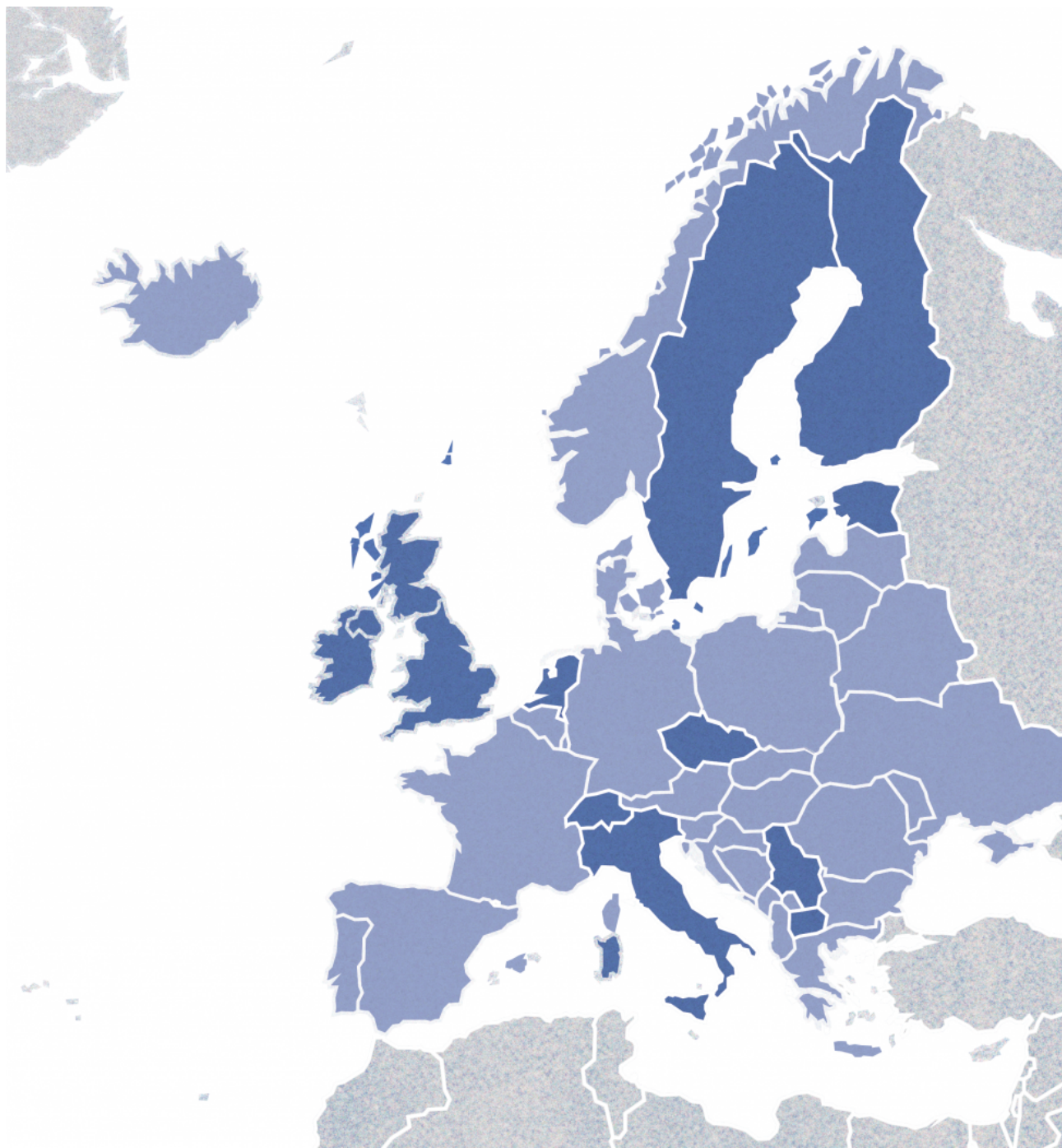

Kultur

Rasmus Friis

Hvis man vil forstå Europas lande, er det oplagt at søge svar i litteraturen – så det har vi gjort. Her udpeger litteraturforskere fra en række europæiske lande hver tre nyere romaner, der indkapsler deres hjemlands særkender

🕒 19. oktober 2018

💬 Kommentarer (0)

Sverige

Udvalgt af Magnus Nilsson, litteraturprofessor, Malmö Universitet

***Gränsen* (2018) af Elise Karlsson**

»Elise Karlsson er blevet kaldt en fornyer af arbejderlitteraturen. I sine senere værker undersøger hun det moderne arbejderliv og klassesamfundet. *Gränsen* er et poetisk prosaværk, som kommer meget dybt ind i den svenske samtid og blandt andet undersøger prekarisering af kontorarbejde og fremvæksten af indvandringskritiske holdninger i samfundet.«

***Oktober i Fattigsverige* (2012) af Susanna Alakoski**

»I *Oktober i Fattigsverige* undersøger Susanna Alakoski social uretfærdighed i den svenske velfærdsstat med udgangspunkt i familiens egen historie.«

***Wage Slaves* (2016) af Daria Bogdanska**

»Daria Bogdanska er tegneserieforfatter. I den selvbiografiske grafiske roman *Wage Slaves* beretter han om sine oplevelser fra et segregeret Malmø, hvor indvandrere bor i et usynligt parallelsamfund præget af en udnyttelse, som de fleste ikke troede eksisterede i Sverige.«

»Sammen udfordrer disse værker det almindelige billede af den svenske velfærdsstat.«

Schweiz

Udvalgt af Sandro Zanetti, professor i litteraturvidenskab, University of Zurich

***Tauben fliegen auf* (2010) af Melinda Nadj Abonji**

»Romanen fortæller historien om en ungarsk familie i Schweiz. Det centrale spørgsmål er: Hvordan er det at bo i Schweiz, når du ikke oprindeligt er herfra? Således fremhæver romanen landets skævheder.«

***Sez Ner* (2009) af Arno Camenisch**

»Romanen undersøger livet i de afsidesliggende alper i det sydøstlige Schweiz. Den fokuserer på de mærkværdige bjergboere med deres dyr, vaner og fortællinger. Noget af det særlige ved bogen er, at den er fortalt både på tysk og rætoromansk (et af de fire officielle sprog i Schweiz, red.).«

***Der Goalie bin ig. Roman* (2010) af Pedro Lenz**

»Romanen følger hovedpersonen Regi, der er nyligt løsladt fra fængslet og må sande, at det ikke er let at komme tilbage til hverdagens rutiner i det schweiziske samfund.«

Storbritannien

Udvalgt af Charles Lock, professor i engelsk litteratur, Københavns Universitet

In Times Like These (2013) af Maureen Duffy

»Romanen er udgivet i 2013 og forudser både den skotske folkeafstemning om uafhængighed i 2014 og den katastrofale række af begivenheder, der har ramt de britiske øer (inklusive Irland) siden 2016. Maureen Duffy har udgivet nogle af tredive bøger, men hun kunne ikke finde et forlag, der ville udgive denne. Helt uhørt for en forfatter af Duffys kaliber er romanen selvudgivet, og da den udkom blev den i store træk ignoreret, formentlig fordi den viser englænderne et dystert billede af, hvem de er. At den næsten ikke er blevet læst, er blot et yderligere bevis på, at de klassiske engelske symboler, løven og enhjørningen, burde være glemt for længst og erstattet med en struds.«

Ulverton (1992) af Adam Thorpe

»En karakteristisk engelsk landsby set gennem en vifte af nænsomt sammenvævede karakterer og subtile tematikker over fire århundreder.«

Small Island (2004) af Andrea Levy

»Romanen formidler immigrantens oplevelse af det britiske samfund med afsæt i Windrush-generationen (caribiske migranter, der blev inviteret til England efter Anden Verdenskrig, red.), der for nylig var en del af en større skandale forårsaget af begge politiske partier (flere personer fra generationen samt deres efterkommere er f.eks. blevet fyret eller nægtet sundhedsbehandling, fordi de ikke blev registreret, da de kom til landet, og efterfølgende ikke har fået papir på statsborgerskab eller opholdstilladelse, red.)«

Makedonien

Udvalgt af Maja Jakimovska Tomic, professor, Institute of Macedonian Literature

Pirey (1980) af Petre M. Andreevski

»Romanen skildrer den makedonske virkelighed i en række modsætninger: det landlige og det urbane, det nye og det antikke, det moderne og det arketyperiske. Den trækker mesterligt på den lokale folkløse og inviterer til interessante studier af det makedonske sprog, mens den sætter fokus på en ofte overset del af landets historie omkring Første Verdenskrig. Nærmere bestemt følger fortællingen den vanskelige tid efter Osmannerrigets sammenbrud, der havde katastrofale følger for indbyggerne i de makedonske bosættelser.«

Navel of the World (2000) af Venko Andonovski

»En af de mest populære romaner i moderne makedonsk litteratur, der undersøger forholdet mellem ord og deres mening – skrevet af litteraturteoretikeren Venko

Andonovski. Romanen består af forskellige dele, hvoraf den første følger St. Cyril, der skabte det første slaviske alfabet, mens bogen senere udfolder en jugoslavisk kærlighedshistorie i anden halvdel af det 20. århundrede.«

Wild flesh (1979) af Goran Stefanovski

»Dette kultstykke handler om en familie i Makedonien og deres søgen efter mening og identitet i en rå neoliberal verden. Familiens kollaps fungerer som en metafor for samfundene i Balkan-området. Ifølge forfatteren handler stykket om forholdet mellem Balkan og Europa, men de primære temaer er tab af mening og identitet i en ny social virkelighed. Her symboliserer titlens 'vilde kød' den svaghed og passivitet, der afholder os fra at konfrontere udfordringerne i en ny æra.«

Italien

Udvalgt af Uberto Motta, professor i italiensk litteratur, University of Fribourg

Leoparden (1958) af Giuseppe Tomasi di Lampedusa

»Det meste af fortællingen foregår under Risorgimento i det 19. århundrede, også kaldet Italiens samling, men den er stadig højaktuel i dag. Den viser den særligt italienske brydekamp mellem moral og forfald, mellem hungeren efter forandring og frygten for etik og retfærdighed.«

The Day of the Owl (1961) af Leonardo Sciascia

»Denne roman blev skrevet i en tid, hvor mafiaens eksistens stadig blev debatteret og til tider afvist. Leonardo Sciascia fordømmer her den korrupsion, der ofte har gennemsyret det italienske samfund.«

Le mosche del capitale (1989) af Paolo Volponi

»Om den italienske industrielle krise og landets besvær med at formulere et samlende nationalt projekt.«

Serbien

Udvalgt af Krinka Vidakovic, Senior Research Fellow, Institute for Literature and Arts i Beograd

A Guide to the Serbian Mentality (2008) af Momo Kapor

»I denne novellesamling udforsker Momo Kapor den serbiske mentalitet ved at navigere gennem myriader af hverdagsoplevelser. Det gør han med charmerende humor og selvironi, så den serbiske mentalitet bliver noget, læserne kan føle, se, røre og dufte som frisk frugt fra markedet.«

Memoroman (2018) af Aleksandar Petrov

»Denne hybridroman udfolder hele forfatterens liv og kobler det med de seneste 70 år i den kollektive fortælling om Serbien. Den undersøger de etniske, politiske, kulturelle og religiøse spændinger i Serbien og viser, hvordan landet skiftevis forsøger at træde ind i og løsrive sig fra det internationale samfund.«

Neck of Glass (2018) af Biljana Srbljanović

»Dramatikeren Biljana Srbljanović er kendt for sin politiske aktivisme og skarpe kritik af det serbiske samfund. Dette stykke belyser det moderne Serbien gennem tre generationer af en familie, der bor i Beograd. Sociale og politiske problemer, generationskløfter og familierelationer dramatiseres på tragikomisk vis i groteske situationer, monologer og dialoger, der hylder taberne snarere end vinderne i den serbiske historie.«

Holland

Udvalg af Joost de Bloois, litteraturprofessor, University of Amsterdam

Max Havelaar: The Coffee Auctions of the Dutch Trading Company (1860) af Multatuli (Eduard Douwes Dekker under pseudonym)

»En flerstemmig roman om det nittende århundredes hollandske samfund og landets koloniale tilstedeværelse i Indonesien. Romanen er kendt for sit satiriske portræt af middelklassen og forfatterens hårde kritik af den hollandske kolonipolitik. Karakteren Drystubbe er personifikationen af den protestantiske, sobre, upoetiske og merkantile attitude, der til stadighed dominerer de stereotypiske forestillinger om hollændere.«

Tow-Truck Pluck (1971) af Annie M. G. Schmidt

»En klassisk børnebog. En fængslende fortælling om en uafhængig, lidt anarkistisk, naturvenlig, rødhåret dreng og hans lille lastbil, der har rørt – og formet – hjerterne i flere generationer af hollændere.«

The Discovery of Heaven (1992) af Harry Mulisch

»Halvt fiktivt selvportræt, halvt metafysisk eventyrroman. The Discovery of Heaven giver et stort litterært perspektiv på de vigtige kapitler i hollandsk historie herunder traumatet fra Anden Verdenskrig og dens efterspil, de revolutionære omvæltninger i 60'erne og 70'erne og sekulariseringen af det hollandske samfund.«

Finland

Udvalgt af Sarianna Kankkunen, ph.d.-studerende i litteratur, University of Helsinki

Not Before Sundown (2004) af Johanna Sinisalo

»En mørk, forførende historie om en fotograf, der opdager en trolde på sin gårdsplads. Johanna Sinisalo, den fremmeste eksponent for suomikomma (samlebetegnelsen for absurd finsk litteratur, red.), blander folkløse og alternativ historieskrivning i denne roman, der illustrerer, hvad der sker, når vildnisset trænger ind i den urbane virkelighed. Romanen belyser mystisk og sensuelt det tætte bånd, som den finske befolkning har til naturen.«

The Canine Kalevala (2014) af Mauri & Tarja Kunnas

»Den finske nationale klassiker bliver her opdateret og illustreret for både yngre og ældre fans af episke eventyr. Kalevala-sagaerne har stadig en særlig plads i finsk kultur, og denne version af fortællingen er allerede en klassiker i egen ret. Finland, landet med pædagogik i verdensklasse, rummer også et skatkammer af god børnelitteratur.«

Næsedag (2014) af Mikko Rimminen

»Rimminen, en af de mest interessante forfattere i det finske romanlandskab, udfordrer de sproglige normer og krydrer denne både varme og tragiske roman med humor. Næsedag er fortællingen om den excentriske ældre kvinde Irma, der går rundt og ringer på tilfældige dørklokker i jagten på menneskelig interaktion. Den stereotypiske forestilling om Finland som et land befolket af melankolske, stille mennesker får en komisk behandling i dette mesterværk fyldt med sproglige eksperimenter.«

Irland

Udvalgt af Liam Lillis Ó Laire, seniorlektor, National University of Ireland

Cré na Cille (The Churchyard's Soil, 1949) af Máirtín Ó Cadhain

»Romanen foregår på en kirkegård på landet, og alle karaktererne er lig. Det er en sort komedie, der udstiller det irske liv på satirisk vis. Handlingen følger to søstre, der har været livslange fjender, fordi den ene lykkedes med at gifte sig med manden, de begge var forelskede i.«

An Béal Bocht (The Poor Mouth, 1941) af Brian O’Nolan (også kendt som Flann O’Brien)

»En glimrende komisk roman, der satiriserer over det gæliske sprogs genopblomstring og kritiserer bevægelsen for at være excentrisk og indadskuende og glemme de fattige bønder på landet.«

Pharaoh's Daughter (1990) af Nuala Ní Dhomhnaill

»En digtsamling, der fungerer som en god introduktion til en af Irlands mest prominente poeter. Hun bruger jungianske og freudianske teknikker med henblik på at fremhæve den irske folkløse som et værktøj til at forstå vores moderne liv.«

Tjekkiet

Udvalgt af Andrea Králíková, ph.d., Department of Czech Literature and Comparative Literature

***A Sensitive Man (2017)* af Jáchym Topol**

»Denne roman er både komisk og brutal, sensuel, lyrisk og grotesk. *A Sensitive Man* har sin egen dynamik og rytme, men kan beskrives som en moderne politisk roman, der behandler det tjekkiske samfund. Det er dog også en roman om kærligheden, døden og den evige søgen efter Gud.«

***A History of Light (2013)* af Jan Němec**

»En slags biografisk roman om fotografen František Drtikol. Ved at læse denne roman kan man komme tæt på livet i Centralbøhmen under den første tjekkoslovakiske republik, nærmere bestemt byen Příbram med sølvminerne, ligesom man kan stifte bekendtskab med en stor tjekkisk kunstners idiosynkratiske ideer.«

***Ceilings (2012)* af Zuzana Brabcová**

»Zuzana Brabcová er en original forfatter, der formidler virkeligheden på fragmentarisk vis. I *Ceilings* slører hun grænserne mellem den virkelige verden og sindets farverige billeder. Hun var ikke bange for at udtrykke sine egne autentiske oplevelser med poetisk og overraskende sprog, og det resulterer i store læseoplevelser.«

Estland

Udvalgt af Leena Kurvet-Käosaar, professor i kulturteori, University of Tartu

***Pilekongen (2012)* af Meelis Friedenthal**

»Denne magiske historiske roman tager læseren tilbage til universitetsbyen Tartu i det 17. århundrede, hvor sult har ramt befolkningen i et efterår fyldt med nedbør. Romanen kombinerer virkelighedstro beskrivelser af byen og universitetslivet med drømmebilleder i en fortælling om Laurentius Hylas, en hollandsk lærd, der rejser til Tartu for at studere spirituel videnskab. Friedenthal udfordrer læserens virkelighedsfornemmelse, i takt med at hovedpersonen fortaber sig mere og mere i melankoli.«

***The Savior of Lasnamäe (2015)* af Mari Saat**

»Romanen fortæller historien om to russisk-estiske kvinder – Natalya Filippovna og hendes datter Sophia, der kæmper for at klare skærene i et dystert lejlighedskompleks i Tallinn-bydelen Lasnamäe. Natalya mister sit arbejde på en elektronikfabrik og begynder at arbejde som prostitueret for at betale sin datters bøjle. Selv om romanen fokuserer på den

russiske minoritet, der særligt holder til i netop Lasnamäe, kan den også læses som en allegori, der behandler tilgivelse, velgørenhed og ydmyghed.«

Rehepapp, ehk, november (2000) af Andrus Kivirähk

»Kivirähks litterære verden er ikke bare beboet af ordinære landsbyboere, men også af magiske væsener fra den estiske folkløse. Romanen, der sandsynligvis er den mest læste nyere estiske roman, opsummerer vores nationale identitet på selvironisk vis, ofte på grænsen til det absurde. Titelkarakteren er en snu, fornuftig midaldrende mand, der har vundet de øvrige landsbyboeres respekt ved at varetage sine egne materielle interesser på forbilledlig vis og bruge de magiske væsener på en produktiv måde. Karakterens navn er blevet et begreb i Estland, der ofte bruges i ophedede politiske diskussioner, og romanen er også blevet filmatiseret.«